

Pere Lluís Font descolonitza la filosofia catalana

El filòsof, teòleg i traductor rep el 57è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes i reivindica la seva passió per la filosofia i per la llengua catalana

— **Joan Burdeus**
Crític cultural. Filosofia, política, art i pantalles.
@joanburdeus

03/06/2025

Per capturar el batec que recorria la cerimònia d'entrega del 57è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes amb què Òmnium cultural ha guardonat al filòsof, teòleg i traductor, **Pere Lluís Font**, el millor és repassar els moments en què el públic que omplia el Palau de la Música va trencar el protocol d'aplaudiments previst i va arrencar amb una aclamació improvisada. Vet-ho aquí la llista d'ovacions espontànies: en primer lloc, durant la lectura d'un fragment de l'obra de Lluís que deia que “la convivència és una virtut inestimable, però sovint comporta que sigui el feble el que s'ha d'aguantar”; un altre on, a propòsit de l'estat alarmant de la llengua catalana, Lluís reclamava “parar el procés de substitució i canviar la tendència”; i un tercer on posava al costat d'aquells que demanaven no reduir hores de filosofia a Batxillerat; després, durant el parlament del president d'Òmnium, **Xavier Antich**, també va caure un aplaudiment extra en el recordatori per a l'exili de **Carles Puigdemont** i, ja durant el discurs final de Lluís, la gent va fer picar les mans quan el premiat va recordar que “el pitjor dels nostres mals és l'autoodi i la servitud voluntària”, va oposar-se “tant al model de residualització de l'irlandès, com al model de contaminació del gallec, que a casa nostra duria a una mena de *catanyo*” i, finalment, amb una crida a “no deixar-se endur per idees falses de bilingüisme”. Flotava un sentiment d'autocrítica i el desig de retornar a una militància seriosa.

Pere Lluís Font rep el 57è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes de Xavier Antich

Aquest protagonisme de l'emergència lingüística tant en el discurs de Lluís com en les reaccions apassionades del públic va elevar l'acte per sobre dels llocs comuns de les cerimònies culturals i li va donar transcendència política i sensació de comunió en el neguit existencial. Si a això li sumem la presència del president **Salvador Illa** i una referència al Pacte Nacional per la Llengua que s'ha signat fa poc, vam poder assistir a un d'aquells dies estranys en què sembla que les lletres puguin adreçar-se a la política i fer que es mogui alguna cosa. Per això és important fer notar que la solidesa de la trajectòria de Lluís i el seu humanisme filosòfic omplien les reivindicacions amb una credibilitat i un to infinitament més productiu que les de cap míting postprocessista. Lloat com a professor que ha dedicat la vida a fer-se les grans preguntes amb la companyia dels grans pensadors més que no pas com a filòsof que ha intentat desenvolupar un pensament original propi, la barreja d'humilitat i ironia de Lluís li permeten dir les coses pel seu nom i que, alhora, la contundència declarativa vagi sempre acompanyada d'arguments que converteixen els eslògans fàcils en perles de saviesa capaces de desencallar trinxeres. La tranquil·litat amb què Lluís reclamava “la cultura general”, defensava la necessitat de llegir i escriure millor en català “sense cap puritanisme: només un nivell acceptable de competència per als que tenen com a professió parlar o escriure”, i criticava derivades pedagògiques recents, “la voluntat d'educar, com menys es noti, millor”, va fer que un nonagenari sonés profundament modern. La normalització d'un desig d'excel·lència que avui és contracultural va electrificar tota la vetllada.

També era el primer cop que el guardó s'atorgava a un filòsof. Tal com va recordar Antich, mentre que la literatura catalana no es va perdre **Rodoreda** ni **Carner** per culpa de la Guerra Civil, la carrera filosòfica de figures com ara **Ferrater Mora** sí que va quedar estroncada per culpa de la destrucció de l'acadèmia catalana, i encara avui paguem els estralls del franquisme en forma d'acomplexament respecte del castellà, manca de títols de referència, i un panorama d'assaig filosòfic molt menys normalitzat que el literari. És aquí que la tasca de traducció de Pere Lluís Font ha estat clau en la lluita perquè la filosofia catalana no perdés el tren de la modernitat i el passat i el present puguin quedar mínimament relligats en una biblioteca. Portant a la nostra llengua obres tan importants com el *Discurs del mètode* de **Descartes**, la *Crítica de la raó pràctica* d'**Immanuel Kant** i, sobretot, l'edició canònica de [Pensaments i opuscles](#) de **Pascal**, Lluís ha treballat perquè el català sigui una llengua de prestigi que no hagi de cedir el fet de filosofar al castellà. Tal com va recordar Lluís, i aquí va despertar una remor més que un aplaudiment, un dels principals problemes de la filosofia catalana ara mateix és que “hi ha molts filòsofs catalanoparlants, però castellanoescriptors”.

Perquè, de fet, l'aplaudiment espontani que millor va relligar-ho tot es va produir durant la lectura dels [Poemes essencials](#) (Fragmenta) de **Sant Joan de la Creu**, en què els actors alternaven entre el castellà original i la traducció bellíssima i precisa que n'ha fet Font. Aquest exercici d'anar a un clàssic de la llengua veïna i anostrar-lo amb tota la seva musicalitat resumeix perfectament el desig de Font de conversar en condicions d'igualtat amb els grans noms i passar per les altres llengües no pas per complex o per necessitat, sinó per retornar enriquit al teu lloc propi i junts anar més enllà. A mi em va fer pensar com, per als que hem fet el Grau de Filosofia, arriba un dia en què, gràcies a la feina de figures com Pere Lluís Font, llegeixes els grans pensadors en català i comences a fer-te una rastellera de preguntes que inicien un procés de descolonització de la ment. La bona filosofia et fa adonar que hi ha coses que, un cop pensades, res torna a ser igual: les bones traduccions, també, i és per això que fa tanta diferència que existeixin.

Vet aquí el fragment tal com es va llegir:

¿Adónde te escondiste,

Amado, y me dejaste con gemido?

Como el ciervo huiste,

habiéndome herido;

salí tras ti clamando y eras ido.

¿On és que t'amagares,

Amat, abandonant-me en el neguit?

Com cérvol t'esquitlles,

havent-me malferit;

t'encalcí tot clamant i eres fugit.

Pastores los que fuerdes

allá por las majadas al otero,

si por ventura vierdes

aquel que yo más quiero,

decidle que adolezco, peno y muero.

Pastors, aquells que anéssiu

per les pletes al puig que tant enyoro,

si és que per sort veiéssiu

aquell que més adoro,

digueu-li que pateixo, peno i moro.